

Bemærkninger til forslaget.

Almindelige bemærkninger.

Formålet med forslaget er:

- a. At sikre lønmodtagernes andel i den merværdi, der skabes i virksomhederne, og som hidtil er tilfaldet kapitalejerne. Dette skulle bidrage til at udligne de store forskelle i indkomst og formue og til gradvis at sikre lønmodtagerne ejendomsretten til produktionsmidlerne.
- b. At etablere en lønmodtagerfond, der skal anvendes i forbindelse med en kapitalstyring (jfr. forslag til folketingsbeslutning om kapitalstyring).
Afgørende for placeringen af midlerne fra lønmodtagerfonden er, at der tages hensyn til samfundsrentabiliteten, der bl. a. omfatter beskæftigelse, arbejdsmiljø, løn og arbejdsforhold, og at produktionen er samfundsgavnlig og kan afsættes. Endvidere skal lønmodtagerfonden overtage de virksomheder, der bliver nedlagt, selv om de udfra et samfundsrentabilitetssynspunkt er rentable.
- c. At styrke lønmodtagerne på den enkelte arbejdsplads i deres kamp for udbygget arbejdspladsdemokrati. Dette vil ske ved lønmodtagernes vetoret over for placering af de frie midler og ved lønmodtagerkapitalens gradvise forøgelse. Men et egentligt arbejdspladsdemokrati (nærdemokrati) gennemføres ikke ved dette forslag, men kræver en særskilt lovgivning (jfr. forslag til folketingsbeslutning om arbejdspladsdemokrati).
- d. At forøge den kollektive opsparing. Samfundet har en afgjort interesse i en rimeligt stor opsparing, og af hensyn til størst mulig social retfærdighed må man fremme den kollektive opsparing på den private opsparings bekostning. Dette hænger sammen med, at en omfattende privat opsparing forudsætter ulige formue- og indkomstforhold, og at forskellige former for præmiering af privat opsparing kommer de besiddende til gode.

Bemærkninger til de enkelte punkter.

ad 1) Repræsentantskabets opgave skal bl. a. være at finde frem til, hvor det især er berettiget at placere lønmodtagerkapitalen, og skal give generelle retningslinjer for placeringen af fondens midler. Repræsentantskabet skal derfor være så stort, at der ved valget kan tages både geografiske (f. eks. at

alle amter sikres en vis repræsentation) og branchemæssige hensyn (f. eks. at de forskellige brancher sikres en vis repræsentation). Ved at lade repræsentantskabet blive valgt direkte af virksomhedsrådene (jfr. forslag til folketingsbeslutning om arbejdspladsdemokrati) skulle den enkelte lønmodtager være sikret afgørende indflydelse på lønmodtagerfondens dispositioner. I en række tilfælde vil det være rimeligt at lade repræsentantskabet dele sig op i undergrupper ud fra geografiske eller branchemæssige hensyn.

Bestyrelsen skal sikre, at placeringen af midler fra lønmodtagerfonden sker i overensstemmelse med de generelle retningslinjer, der fastsættes af repræsentantskabet, og med den almindelige samfundsstyring af kapitalmarkedet (jfr. forslag til folketingsbeslutning om kapitalstyring). Det sidste skulle være tilgodeset ved, at halvdelen af bestyrelsen vælges af folketinget ved forholdstalsvalg. Endvidere skal bestyrelsen tage konkret stilling til placering af store beløb fra lønmodtagerfonden. Direktionen har ansvaret for den daglige ledelse af lønmodtagerfonden.

ad 2) Ved private virksomheder forstås samtlige virksomheder, der er omfattet af afgiftspligten efter momsloven, samt private virksomheder, der bl. a. udfører personbefordring, bank- og forsikringsvirksomhed, advokat- og revisionsvirksomhed, ejendomsadministration og ejendomshandel.

Værditilvæksten vil bedst kunne fastsættes ved forskellen på indgående og udgående moms samt en tilsvarende beregning for eksporterede varer og for ydelser fra ikke momspligtige virksomheder, der skal med i denne ordning.

I nogle tilfælde, f. eks. for virksomheder, der ikke er afgiftspligtige efter momsloven, vil det være mest hensigtsmæssigt at anvende lønsummen som udtryk for værditilvæksten. Baggrunden for at sætte grænsen ved én lønmodtager er at undtage de virksomheder, hvor værditilvæksten i overvejende grad skabes af virksomhedsindehaveren og eventuelt dennes ægtefælle.

Én beskæftiget lønmodtager kan defineres i forhold til ATP-bidrag eller i forhold til en bestemt lønudbetaling, f. eks. 60.000 kroner. Ved at sætte grænsen så højt skulle der være sikkerhed for, at små virksomheder, hvor indehaveren og eventuelt dennes ægtefælle bidrager til den overvejende del af værditilvæksten, og hvor der er beskæftiget under én løn-